

Molnár András PhD-hallgató,
Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar
Jogelméleti Tanszék

Cass R. Sunstein: A Constitution of Many Minds

Cass Sunstein jelenleg főállású professzor a Harvard jogi karán, melyet idén készül elhagyni, hogy az Obama-adminisztráció tanácsadójaként dolgozzon. Elsődleges kutatási területe az alkotmányjog és a közigazgatási jog, de rengeteg megjelent könyvében a legkülönbözőbb témákról értekeznek, így például a gazdaság szabályozásáról, a demokrácia elméletéről, az állatvédelemről, vagy éppen a modern technika (Internet, klónozás) társadalmi hatásairól.¹

A jelen recenzióban tárgyalt munkája² az alkotmányjog elméletét érinti. Azokat a teóriákat vizsgálja, melyek valamiképpen azon a belátáson alapulnak, hogy a jogalkalmazóknak tiszteletben kell tartaniuk az alapító dokumentum valamilyen többség (many minds, azaz „sok elme”) felfogására visszavezethető értelmezését. A mű a bevezetőt követően négy részre, azon belül nyolc fejezetre tagolódik, végül utószóval zárul. Az első részben – ami egyben az első fejezet – bizonyos alapfogalmak tisztázására kerül sor. A könyv legnagyobb részét a második és a harmadik rész teszi ki: mindegyik három-három fejezetet foglal magába. A sort a negyedik rész zárja, mely voltaképpen egybeesik a nyolcadik fejezettel.

* * *

A bevezetőben Sunstein egy régi vitát elevenít föl, mely James Madison és Thomas Jefferson között folyt az alkotmányozás idején. Madison amellet volt, hogy az alkotmány legyen viszonylag merev, nehezen változtatható – a nehézkes alkotmánymódosítási procedúra ezt a felfogást is tükrözi. Jefferson szerint generációnként újra kellene gondolni az alkotmányt, ugyanis ezzel biztosítható leghatékonyabban annak a mindenkori jelen

¹ Sunstein oktatói profilja megtalálható a <http://www.law.harvard.edu/faculty/directory/index.html?id=552> honlapon (utolsó megtekintés: 2010.I.18.).

² Cass R. Sunstein: A Constitution of Many Minds – Why the Founding Document Doesn't Mean What It Meant Before, Princeton University Press, Princeton – Oxford, xiv, 225 pp., 2009

követelményeihez való igazítása. Sunstein, mítosznak tekintve a stabil alkotmány gondolatát, rámutat, hogy Madison álláspontjának győzelme illuzórikus: az alkotmány értelme folyamatosan változik a – nem csak bírói – jogértelmezés révén.

Itt kerül ismertetésre a műben újra meg újra visszaköszönő Condorcet-féle „esküdszékelmélet” (Condorcet Jury Theorem). Az elmélet lényege az, hogy ha egy sokaságon belül az egyén 50%-nál nagyobb valószínűséggel válaszol meg helyesen egy adott kérdést – irányuljon az tényre vagy értékítéletre –, a sokaság létszámának növekedésével nő annak bizonyossága, hogy a többség helyesen dönt.

* * *

Az első fejezetben Sunstein azon álláspont mellett foglal állást, hogy nincs egy megfelelő alkotmányértelmezési módszer: azok „megfelelősége” a mindenkori társadalmi és intézményi körülmények függvénye. Más-más körülmények teszik „megfelelővé” a James Bradley Thayer nevéhez köthető bírói önmegettartoztatást, a Scalia által vallott originalizmust, az alapjogok megszorító értelmezését, a perfekcionizmusnak (perfectionism) nevezett, legkivált Dworkin nevéhez köthető elméletet (melynek lényege Sunstein bemutatásában, hogy az alkotmányértelmezés rendszerébe illeszkedő legjobb értelmezést kell választani), a szövegből levezetett „új” alapjogok elméletét, vagy éppen a posneri pragmatizmust. Sunstein e fejezetben egyfajta „másodrangú perfekcionizmus” (second-order perfectionism) mellett érvel: bármely értelmezési módszer az alapján védhető, hogy jobba teszi-e a jelenlegi alkotmányos rendet. Ez a hasznok és költségek elemzésével érhető el, mely utóbbiakból kettő különböztethető meg: a döntési költség (decision cost; a döntési folyamat bonyolulttá válása) és a tévedési költség (error cost; a káros végeredmény lehetősége).

* * *

Sunstein a többségi gondolat három válfaját különbözteti meg. Az első a tradicionalizmus (traditionalism) vagy minimalizmus (minimalism; a szerzőt követve én is ez utóbbi kifejezéshez tartom magam a továbbiakban), melynek fogalma és problémái a második részt alkotó három fejezetben kerülnek ismertetésre. A minimalizmus olyan alkotmányértelmezési módszer, mely a régóta követett gyakorlatnak tulajdonít autoritativ erőt. Egyik válfaja az újkori angol filozófusról elnevezett burke-i minimalizmus (Burkean minimalism), mely a bevett gyakorlatot pusztán annak ősisége miatt tartja követendőnek, ellenzi a forradalmi változást, helyette az apró lépésekben való haladást preferálja. A másik válfaj a racionalista minimalizmus (rationalist minimalism), mely arra kérdez rá: milyen ráció

támasztja alá a bevett gyakorlatot, s ennek következtében hajlamos a gyakorlat elvetésére, ha a ráció kiveszik mögüle.

A második fejezetet Sunstein a burke-i minimalizmus taglalásának szenteli. Ennek is két irányzata képzelhető el: az egyik az ősi társadalmi gyakorlatra helyezi a hangsúlyt, és szélsőséges esetben még a demokratikus jogalkotással szemben is megvédi azt, a másik pedig magát a bírói precedensek sorozatát tekinti mérvadónak.

A burke-i minimalizmus alapján hozott döntések egyrészt „sekélyek” (shallow), vagyis a felszínes egyetértés mezsgyéjén haladva nem bocsátkoznak mélyreható teoretikus fejtegetésekbe, másrészt pedig „szűk körűek” (narrow), amennyiben a döntéshozó nem lép túl a konkrét probléma keretein. Az ilyen szemlélet melletti érvként hozható fel, hogy egyszerűsödik a bíró döntési terhe, jobban elkerülhetők a tévedések, illetve előmozdítható a társadalmi béke azáltal, hogy tiszteletben tartják a nagy kérdésekben gyökeresen eltérő álláspontú emberek meggyőződését. Ráadásul nagy tér marad a demokratikus vita számára, hiszen az életviszonyoknak csak igen szűk körét fedi le a bírói döntés. Sunstein ugyanakkor kritikával illeti e gyakorlatot, mivel a szűk körű döntés számos további kérdést hagy nyitva, s ezzel jogbizonytalanságot eredményez. Emellett kifogásolja azt is, hogy ezen az alapon a bírónak akkor is el kellene vetnie a mélyreható elemzéseket, ha azok elméleti alapja egyébként „helyes.”

* * *

A harmadik fejezet a burke-i és a racionalista minimalizmust állítja szembe egymással, igaz, voltaképpen végig a burke-i válfajt középpontba helyezve. Sunstein már a fejezet elején leszögez néhány lényegi különbséget: a burke-isták jobban vonakodnak új alapjogokat kreálni az alkotmány homályosabb részeinek értelmezésekor, mint a racionalisták, ez utóbbiak pedig hajlamosabbak saját értékítéletüket bevonni a döntési folyamatba. E megállapításokat követően ismét a burke-i minimalizmus kerül a vizsgálódás középpontjába. „Másodrangú perfekcionizmusát” követve Sunstein kifejti, hogy a burke-i álláspont helyesség szempontjából csak akkor tartható, ha alternatíváinál kevesebb káros következménnyel jár. Példálózó jelleggel két szembeállítást mutat be.

Az originalizmus és a burke-i minimalizmus akkor konfrontálódik látványosan, ha a szöveg eredeti értelmezésétől eltérő gyakorlat a bevett: az eredeti (korábban „hagyományos”) jelentéstől elszakadva új értelmezés válik hagyománnyá, az eredeti jelentéshez való visszatérés pedig tulajdonképpen hagyománytörést valósít meg. A perfekcionizmus és a burke-izmus szembenállásának lényege az elméletekhez való hozzáállásban rejlik: az

utóbbiak teljes mértékben elvetik azok bevonását a döntéshozatalba, Sunstein szerint akkor is, amikor nem kéne.

A burke-izmus nem minden alkotmányos rendelkezés gyakorlatára alkalmazható egyformán. A szólásszabadság például kívül esik e körön, mert a régi diszkriminatív gyakorlat kizárt belőle egyes társadalmi csoportokat. A burke-izmus mint alkotmányértelmezési módszer csak akkor elfogadható, ha az emberek szabadon alakították ki az alapul szolgáló hagyományt.

* * *

A negyedik fejezet az Egyesült Államok Legfelsőbb Bíróságának azt az álláspontját vizsgálja, hogy a due process-klausulából csak régóta fennálló hagyományok esetén vezethető le alapjog. A szerző először a tradicionalizmus két klasszikus válfaját próbálja az elképzelésre alkalmazni, ezt pedig három további bemutatása követi.

Az első Burke mennyiségi alapú (aggregative) tradicionalizmusa, mely a hagyomány tiszteletének alapját abban látja, hogy sokan követik, akiknek valószínűleg igazuk van. Sunstein három alcímben foglalja össze az ezzel szemben támasztható kifogásokat. Egyrészt vitatható, milyen propozíciókra alkalmazható a szóban forgó elképzelés – jelesül: tény-, avagy normatív állításokra –, csakúgy, mint az, vajon a hagyomány megalkotói akarták-e, hogy a hagyomány a lényegesen megváltozott szituációra is alkalmazható legyen. Másrészt hiába fogadjuk el Condorcet esküdszék-elméletét: a pejoratív értelemben vett előítéletek (biased, prejudices) torzíthatják a megfelelő ítéletalkotást. Harmadrészt pedig torzító hatással bírhat a tekintélyelv, illetve a másik gondolkodás nélküli követése (cascade) is.

A másodikként tárgyalt Hayek-féle evolúciós (evolutionary) tradicionalizmus alapja az, hogy az idő próbáját hosszú távon kiálló gyakorlat méltó a követésre. Sunstein ebben az esetben két vitás kérdést lát: egyrészt meg kell határozni, milyen evolúciós mechanizmusok nyomán alakulhat ki a kívánt „helyes” eredmény, másrészt meg kell határozni, mi alapján tekinthető a kapott eredmény „helyesnek.”

A fentieket a due process-tradicionalizmus demokratikus megalapozásának – ez abban különbözik a burke-i állásponttól, hogy a hagyomány tiszteletének alapját pusztán abban látja, hogy az emberek állást foglaltak, nem abban, hogy igazuk van –, a tradicionalizmus – a due process-klausulát eljárási garanciaként történő felfogásához, illetve a James Bradley Thayer nevéhez köthető bírói önmechtartóztatáshoz képest – második legjobb megoldásként való felfogásának, valamint a bírói jogalkotásra bizalmatlanul tekintő szabálykövető felfogásnak a tárgyalása követi.

A könyv harmadik részében a szerző a populizmus (populism) kérdéskörét taglalja, vagyis azt, mennyiben köteles a bíró tekintetbe venni a közvélemény álláspontját, illetve az előrelátható társadalmi következményeket egy-egy kétes kimenetelű „nehéz eset” kapcsán.

Az ötödik fejezet egyfajta bevezetesként szolgál ehhez a részhez: a mű elején felvázolt másodrangú perfekcionizmust követve Sunstein bemutat egy sor szituációt, melyekben a bíróságok, illetve a polgárok ítéleteinek helyessége alapján levezeti, mikor helyénvaló és mikor nem helyénvaló a bírák részéről a közvélemény követése. Más és más választ kapunk e kérdésre, ha a bírói ítéletek helyesek és a közvélemény álláspontja helytelen, ha az alkotmányszöveg eredeti értelme helyesnek tekinthető, s azt az értelmező bírák jól ki tudják bontani, ha a joghézagokkal és kétértelmű szöveghelyekkel terhelt alkotmányt gyakran „helytelenül” (azaz káros következményeket okozva) értelmezik, ha – függetlenül a bírók jogértelmezési kompetenciájától – alapvetően jól működő demokratikus intézményrendszer áll rendelkezésünkre, illetve ha az – adott esetben „helytelenül” vagy közfelháborodást okozó módon értelmezett – szöveg könnyen korrigálható jogalkotói módosítással.

* * *

A közvélemény Sunstein felosztásában két alapon jöhet számításba az ítéletozatal során: a következmények szem előtt tartásával, illetve episztemológiai alapon. A hatodik fejezet az előbbi problémakört dolgozza fel.

Ha a bíró képes felmérni a következményeket (vagy erre képesnek tartja magát), több lehetőség nyitva áll előtte. Megteheti, hogy a „passzív erények” (passive virtues) gyakorlásával tartózkodik a döntéshozattól.³ Dönthet úgy, hogy kanti alapokra helyezkedve leválasztja a kérdésről a következmények problematikáját, bár ennek kapcsán Sunstein rámutat, hogy bizonyos esetekben a következmények, ha kellőképpen súlyosak, felülírhatják a morális parancsokat, továbbá megkérdőjelezhető, mennyire nélkülözhetetlen a kanti alapú bíráskodási elv annak biztosítására, hogy az embert öncélként, nem pedig eszközként kezeljék. Végül természetesen dönthet a kívánatos következménynek megfelelően is.

Az ítélet – bármilyen helyesnek is tetszék a bíró számára – olykor az általa kiváltott közfelháborodás okán is nemkívánatos következményekhez vezethet. Hiábavalóvá (futile) válhat a döntés, ha az emberek felháborodásukban egyszerűen figyelmen kívül hagyják.

³ A döntéshozattal való tartózkodás legkézenfekvőbb eszközei az amerikai Legfelsőbb Bíróság számára a perindítási jogosultságra, az ügy „kiforrottságára”, illetve a döntés szükségtelenségére való hivatkozás, a „standing, ripeness, mootness” triász. Az első magáért beszél: az eljárás kezdeményezésére való jogosultság hiánya gyökerében vágja el az ítélet megszületésének lehetőségét. Kiforrottság alatt az értendő, hogy az ügy „megérett” a döntéshozatalra, nem várható olyan tényezők felbukkanása, amelyek azt értelmetlenné teszik. A döntés szükségtelensége azt jelenti, hogy a bírói döntés megszületése már nem bírna érdemi jelentőséggel a szóban forgó igények szempontjából, ezért az ítélet meghozatala célszerűtlen.

Kifordítottá (perverse) válhat, ha a döntés formális követése ellenére a kívánt hatás ellenkezője valósul meg – például az új típusú környezetvédelmi berendezések szabályozásával a társaságok inkább igyekeznek a régi, korszerűtlenebb eszközöket minél tovább működésben tartani. Végül általánosságban is kárt (overall harm) okozhat, amennyiben például veszélyezteti a nemzetbiztonságot. De káros következménynek tekinthető az is, ha magát a Legfelsőbb Bíróságot érik támadások a jogalkotó irányából. Ezek a lehetőségek óvatosságra intik a bírót, aki így hajlamosabb lehet a „passzív erények” gyakorlására.

A következményeket szem előtt tartó felfogás homályban hagyja a kérdést, miként ragadhatók meg a lehetséges következmények, mekkora jelentőséget kell tulajdonítani nekik, vagy hogyan állapítható meg kívánatos, illetve nem kívánatos jellegük. Mindemellett a bíró több okból is úgy vélheti, hogy nem alkalmas a következmények felmérésére. Ennek három tipikus oka lehet az információhiány, a következmények téves felmérése elfogultság miatt, illetve a köz lehetséges reakcióihoz való igazodás stratégiai megfontolásokból.

A fejezet végén Sunstein azt a következtetést vonja le, hogy alapvetően a következmények figyelmen kívül hatása kívánatos a bírók számára, egyes rendkívüli, jelentős ügyekben viszont, ahol jó eséllyel felmérhető a közfelháborodás mértéke, helyénvaló lehet a döntéshozataltól való tartózkodás.

* * *

A hetedik fejezet a közvélemény figyelembevételének episztemológiai problémáit bontja ki, vagyis azt, mennyiben megbízható a közvélemény. Az alapszituáció – mint fentebb már utalás történt rá – az, hogy a bíró a heves közfelháborodás kilátásában – egyfajta alázattól és önkritikus hajlamtól vezérelve – hajlamos újragondolni saját álláspontját. E szituáció tárgyalása első körben a már többször hivatkozott Condorcet-féle esküdszékelmélet fényében történik. Újfént felmerül annak kérdése, milyen proposíciók kapcsán támaszkodhat a bíró a közvéleményre. Korábbi álláspontját megerősítve Sunstein arra a megállapításra jut, hogy a közvélemény bizonyos esetekben morális kérdések kapcsán is megbízható választ ad. Figyelembe kell azonban venni a közösség döntését torzító előítéleteket – melyek kiküszöbölhetőségében a szerző kételkedik –, a másik ember kritikátlan követését, illetve a „csoportpolarizációnak” (group polarization) nevezett jelenséget – vagyis azt a tendenciát, hogy az azonos állásponton lévő emberek hajlamosak a végletekig fokozni nézeteiket. Az efféle torzító tényezők kimutatása jó eséllyel nehézségekbe ütközik: kérdéses, létezik-e egyáltalán erre megfelelő, semleges eszköz, ha pedig igen, minden esetben kimutathatók-e a

torzító tényezők. Nem hagyhatók figyelmen kívül a szerző meglátása szerint a bírók episztemológiai hátrányai sem – a társadalmi helyzetükből fakadó megismerési korlátok. A vázolt helyzetben az a végkövetkeztetés látszik kirajzolódni, hogy a társadalmi konszenzusra csak könnyű esetekben számíthat a bíró, ahol létezhet ilyesmi. Nehéz esetekben ez nem segíti ki.

* * *

A negyedik részt egymagában alkotó nyolcadik fejezet a „sok elme”-gondolat egy speciális alkalmazását veszi górcső alá: az ún. „bírói kozmopolitizmust” (cosmopolitanism), vagyis a külföldi precedensek nemzeti jogalkalmazás során történő felhasználását. Ennek lehetősége számos elméleti kérdést és egymásnak ellentmondó szempontot vet fel. Egyesek aggódnak miatta, hogy a külföldi precedens alkalmazásával idegen állampolgárok véleménye befolyásolja a hazai jogalkalmazást. Mások azzal ellenkeznek, hogy hasznos lehet megtudni, egy adott problémát hogyan oldott meg valamely másik állam legfőbb bírói fóruma vagy alkotmánybírósága. Itt is felmerül a már ismert probléma: vajon csak ténykijelentések, avagy normatív megnyilvánulások is bevonhatók-e a felhasználási körbe, illetve mennyire befolyásmentesen született a szóban forgó precedens? Végül jelentős szempont az is, mekkora terhet ró a bíróságra az – önmagában is gyakran szövevényes – hazai joganyagon túl a külföldi precedensek felkutatása és feldolgozása, illetve nem vezethet-e ez bírói opportunizmushoz.

A szerző legfontosabb meglátásai itt a következők. A külföldi precedens által feloldott problémának az intézményi-kulturális háttér ismeretében is relevánsnak kell lennie a precedenst alapul vevő ország szempontjából. A precedens szabad döntés eredménye kell, hogy legyen, vagyis az ilyen esetekre is kiterjeszhető mindaz, ami az előítéletekkel, mások követésével kapcsolatban korábban kifejtésre került. E kiszűrési folyamatban Sunstein a demokratikus országokat előnyben részesíti a nem demokratikusakkal szemben – bár elfogadja, hogy ez utóbbiaknak is lehetnek „jó” intézményei, mi több, bizonyos normák általuk történő elfogadása nyomatékosítja annak fontosságát. Ami a felhasználható joganyag káros mértékű kibővülésének veszélyét illeti, Sunstein különféle (például a relevancián, a döntéshozatal „tisztaságán” alapuló) kritériumokkal igyekszik behatárolni ennek körét. A fejezet zárásaként – mintegy tézisének illusztráló jelleggel – utal rá, hogy a demokratikus államberendezkedést nemrég kialakított államoknak például célszerű szem előtt tartaniuk a külföldi bíróságok által hozott ítéleteket.

Összefoglalva tehát a következőket állapíthatjuk meg. Sunstein új munkája megkísérli bemutatni, milyen helyzetben milyen problémákat eredményezhetnek a többségi elv különböző válfajai. A szerző saját álláspontja a mű alapján két fontos megállapításra osztható. Egyrészt Sunstein nem határoz meg egyetlen „helyes” értelmezési módot, hanem – tekintettel a legkülönbélebb szituációk kialakulásának lehetőségére – egyfajta következményorientált pragmatizmusként meghatározható elméletből kiindulva egymás mellé állítja az adott módszer alapján várható költségeket és hasznokat. Ez az ún. „másodrangú perfekcionizmus.”

Másrészt viszont, tekintetbe véve a helyes ítéletalkotás legkülönbélebb akadályait – a közvélemény alakulását befolyásoló tényezőktől kezdve a bírók epiztemológiai korlátjaiig –, Sunstein a legtöbb esetben a már fennálló precedenseket követő minimalizmust tartja a legmegfelelőbb alkotmányértelmezési útnak. Ez a felfogás, mint láthattuk, Edmund Burke elméletében jelenik meg a legmarkánsabban. Fontos eltérés azonban Burke és Sunstein felfogása között, hogy az utóbbi nem önmagában azért tartja tisztelendőnek a múlt döntéseit, mert azokat a régiek úgy fektették le, ahogy, hanem azért, mert ezzel a legtöbb esetben elkerülhetők a téves premisszákból született ítéletek káros következményei. E régi döntések azonban apró lépésenként, „fontolva haladva” változtathatók, bizonyos kivételes esetekben pedig, amikor a következmények nagy bizonyossággal megjósolhatók, és kívánatosak, drasztikusabb változtatások is elképzelhetők. E vonatkozásban a szerző elmélete nagyban emlékeztet Richard Posnernek a legalista jogértelmezés előnyeiről alkotott nézeteire. A mű egyes részeit olvasva azonban úgy tűnik, Sunstein inkább egy morális töltetű „helyesség”-fogalommal dolgozik, példáiban implicite helyesnek kijelentve bizonyos állapotokat, míg Posner következetesen a semlegesebb „hasznosság” kifejezést alkalmazza. Az mindenesetre elmondható, hogy Sunsteinnál a precedenskövetés gyakorlatias szempontból kívánatos, abból a célból, hogy a számtalanféle értelmezési lehetőség – márpedig ha valahol, akkor az Egyesült Államok bírói gyakorlatában tényleg a jogértelmezés legváltozatosabb eseteire bukkanhatunk – ne okozzon a bírók számára fölösleges döntési nehézségeket, amelyek egyúttal jogbizonytalanságot és kiszámíthatatlanságot is implikálnak.

A mű alcímébe foglalt kérdésre – Why the Founding Document Doesn't Mean What It Meant Before, azaz „Miért nem jelenti az alapító dokumentum azt, amit régen?” – különösen az originalizmushoz köthető problémák kifejtését olvasva kaphatjuk meg a választ, melyet az Egyesült Államok Legfelsőbb Bíróságának gyakorlatával kicsit is mélyebben foglalkozó olvasó bizonyára már gyanít. A különböző értelmezési módszerekkel, különböző társadalmi-intézményi kontextusokban, különböző problémák megválaszolását célzó döntések egyre

vaskosabban rakódtak rá az alkotmány eredeti értelmére. Az ehhez való visszatérés egyes esetekben abszurd, sőt katasztrofális eredményekhez vezethet a jelenkori társadalmi körülmények ismeretében. E belátást szem előtt tartva pedig indokoltnak mutatkozik egyéb értelmezési módszerekhez folyamodni, olyanokhoz, melyek az adott körülmények között „jobb” eredményhez vezetnek.

Végül a könyv módszertana kapcsán megjegyezhetjük, hogy noha a szerző már a mű bevezetőjében leszögezi: nem pusztán a bírói gyakorlat szolgálhat az alkotmányos változások motorjaként, a későbbi fejezetekben a Legfelsőbb Bíróság gyakorlatát helyezi fókuszba. Ez az irányvonal annak tükrében figyelemreméltó – túl azon, hogy ha egy jogász elemzi egy adott joganyag változását, akkor szinte ösztönösen, és persze indokoltan kiemelt figyelemben részesíti a bírói gyakorlatot –, mivel nem olyan régen, 2006-ban Sunstein is részt vett a Brookings Institution Press által gondozott, *Are Judges Political?* című, négy szerző által jegyzett könyv megalkotásában, mely a szövetségi bírói középszint, a körzeti fellebbviteli bíróságok (circuit courts of appeals) ítélkezési tendenciáit elemezte ideológiai szempontból, több mint 6000 ítélet megvizsgálásával. E mű jelentőségét részben az adja, hogy előtérbe helyezi a középszintnek a jog alakításában játszott, nem elhanyagolható szerepét. Hiszen, különösen az 1925-ös Certiorari Act óta, melynek alapján a legfelsőbb szövetségi bírói testület tagjai bizonyos fokú diszkréciót élveznek a tekintetben, mely ügyeket tárgyalják érdemben, a szövetségi ügyek túlnyomó többsége már középszinten eldőlt. A jelen recenzióban tárgyalt műben ugyanakkor indokoltnak tűnik a Legfelsőbb Bírósághoz való visszatérés, tekintve, hogy e fórum a bírói alkotmányértelmezés végső letéteményese, mely bármikor megmásíthatja az alsóbb szintek által hozott értelmező döntéseket; emellett döntéseinek politikai jelentősége miatt is szükségképpen előtérbe kerül.